

Wyrok z dnia 17 stycznia 2002 r.

II UKN 732/00

Sąd drugiej instancji nie ma obowiązku przeprowadzenia z urzędu dowodów dotyczących okresu ubezpieczenia, który nie był przedmiotem decyzji organu rentowego ani odwołania ubezpieczonego.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszką (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2002 r. sprawy z wniosku Michała P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w T.M. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 czerwca 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację i wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w urzędzie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 20 czerwca 2000 r. oddalił apelację ubezpieczonego Michała P. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 31 sierpnia 1998 r., oddalającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania mu renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na brak co najmniej 5 letniego okresu zatrudnienia w dziesięcioleciu poprzedzającym powstanie u niego niezdolności do pracy. W sprawie tej ustalono, że schorzenie powodujące u ubezpieczonego niezdolność do pracy zostało stwierdzone w okresie pobytu przezeń w szpitalu więziennym od 15 stycznia do 11 czerwca 1997 r. Na okoliczność daty powstania tej niezdolności Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu sprawy zażądał pełnej dokumentacji medycznej ubezpieczonego, a następnie dopuścił dowód z uzupełniającej pisemnej opinii biegłych lekarzy sądowych - specjalisty chorób wewnętrznych oraz chirurga, którzy uznali, że ubez-

pieczony nie był inwalidą przed majem 1998 r. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczony nie stał się osobą niezdolną do pracy przed upływem 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, tj. przed dniem 30 maja 1993 r., przez co nie mógł nabyć uprawnień rentowych.

W kasacji wnioskodawcy jego pełnomocnik podniosła zarzut naruszenia art. 227 i 232 KPC w związku z art. 473 KPC, uzasadniany oddaleniem wniosku o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność pracy w latach 1992-94 „u pracodawcy, który nie dopełnił obowiązku ubezpieczenia wnioskodawcy w ZUS”. Takiego wniosku dowodowego nie składał wcześniej, „gdyż Sąd nie pytał go o świadków”, natomiast korzystał z pomocy prawnej udzielonej mu z urzędu dopiero po uchyleniu przez Sąd Najwyższy poprzedniego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 26 stycznia 1999 r. Na tej podstawie pełnomocnik wnioskodawcy domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty kasacji są chybione. Wbrew twierdzeniom w niej zawartym, Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu sprawy procedował w granicach oceny prawnej i wskazań co do dalszego postępowania zawartych w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 1999 r., uchylającym sprawę do ponownego rozpoznania wyłącznie w celu zweryfikowania prawidłowej daty powstania niezdolności do pracy wnioskodawcy. Wykluczało to badanie jego twierdzeń o zatrudnieniu w latach 1992-94 u bliżej nieokreślonego pracodawcy (a contrario art. 386 § 6 KPC w związku z art. 393¹⁹ KPC). Takiego oświadczenia ani zeznań świadków dotyczących sygnalizowanego nowego okresu ubezpieczenia wnioskodawca nie składał w postępowaniu rentowym. Kwestii tej nie podnosił w odwołaniu od negatywnej decyzji rentowej, a także w apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji. Twierdzenie o spornym, ale nowym okresie ubezpieczenia pojawiło się dopiero w kasacji sporządzonej przez pełnomocnika wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 26 stycznia 1999 r. i jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 1999 r. Wniosek ten nie był przedmiotem oceny prawnej ani wskazań co do dalszego postępowania w sprawie, w konsekwencji czego Sąd drugiej instancji prawidłowo oddalił wniosek dowodowy zgłoszony przez pełnomocnika wnioskodawcy na rozprawie w dniu 9 maja

2000 r. Z tych przyczyn kasacyjny zarzut naruszenia art. 227, 232 i 473 KPC, polegający na nieprzeprowadzeniu z urzędu przez Sąd Apelacyjny dowodu w zakresie nowego okresu ubezpieczenia, jaki nie był przedmiotem decyzji organu rentowego, a w konsekwencji nie był objęty zakresem odwołania skierowanego do sądu ubezpieczeń społecznych, był bezzasadny. Powyższe oznacza, że przedmiotem postępowania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym zakresem kasacyjnego zaskarżenia nie może być kwestia nie objęta decyzją organu rentowego.

Natomiast w zakresie wskazanym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 1999 r., Sąd drugiej instancji zażądał z Przychodni Rejonowej w R. pełnej dokumentacji medycznej, a następnie przeprowadził dowód z uzupełniającej pisemnej opinii biegłych lekarzy sądowych, którzy wykazali, że wnioskodawca nie był inwalidą przed upływem 18 miesięcy od ustania ostatniego okresu ubezpieczenia. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera szczegółowy opis postępowania dowodowego w zakresie, którego wynik wykluczał możliwość przyjęcia, że wnioskodawca spełnił warunek powstania inwalidztwa (niezdolności do pracy) przed upływem 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, tj. przed dniem 30 maja 1993 r., wymagany do przyznania mu uprawnień rentowych (art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p.). Sądy nie są też obowiązane do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę, ale pomijają je od momentu ostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 24).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił kasację na podstawie art. 393¹² KPC, a także wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, który nie zawierał koniecznego oświadczenia pełnomocnika wnioskodawcy, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części (§ 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 1997 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych - Dz.U. Nr 154, poz. 1013 ze zm.).

=====